

Valtionvarainministeriö
valtionvarainministerio@vm.fi
anne.kauhanen-simanainen@vm.fi
PL 28
00023 VALTIOEUVOSTO

Viite: lausuntopyyntönne 29.2.2012, VM 125:02:2007

LAUSUNTO JULKISHALLINNON TIETOLUOVUTUSTEN PERIAATTEET JA KÄYTÄNNÖT -LOPPURAPORTISTA

Valtionvarainministeriö on pyytänyt päätöksentekoa ja jatkokehittämistä varten lausuntoa julkaisusta Julkishallinnon tietoluovutusten periaatteet ja käytännöt (Valtionvarainministeriön julkaisuja 2/2012), joka on Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen -työryhmän loppuraportti.

Valtiovarainministeriö asetti edellä mainitun työryhmän 11.2.2010 toimikaudeksi 11.2.2010–31.12.2011. Työryhmän tavoitteeksi annettiin eri tietovarantojen saaminen tarkoituksenmukaiseen hintarakenteeseen johtavilla hinnoitteluperiaatteilla ja lisenssiehdoilla tarjolle tietojen tarvitsijoille. Eräänä selvittävänä mahdollisuutena mainittiin tietojen osittainen tai täydellinen maksuttomuus. Tavoitteeksi asetettiin, että tietovarantojen tiedot olisivat laajasti yhteiskunnan käytössä.

Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistämistä pohtinut työryhmä esittää, ettei julkisen hallinnon viranomaisten välisestä tiedon sähköisestä vakiomuotoisesta luovutuksesta viranomaistarkoituksiin peritä jatkossa maksuja. Julkisen hallinnon viranomaisten sähköisessä muodossa olevat tiedot olisivat mahdollisimman laajasti kansalaisten, yritysten, tutkimuksen, koulutuksen ja koko yhteiskunnan saatavilla tietoja koskevat luovutus- ja muut rajoitukset huomioon ottaen. Tiedot luovutettaisiin ensisijaisesti maksutta tai irrotuskustannuksilla. Tietoluovutuksesta veloitettaisiin enintään PSI-direktiivin mukaisesti.

Työryhmän esitysten tavoitteena on selkeyttää nykyisiä vaihtelevia maksukäytäntöjä ja tukea julkisen sektorin hallussa olevien tietojen käytön lisäämistä. Näitä periaatteita soveltamalla siirrytään käytäntöihin, joissa julkishallinnon viranomaisten edellä mainitut tiedot olisivat pääsääntöisesti maksutta saatavissa. Työryhmä esittää, että hallitus päättää periaatteiden toteutuksesta valtionhallinnossa kehys- ja talousarviomenettelyssä.

Työryhmä ehdottaa, että ministeriöt käynnistävät ja organisoivat hallinnonalansa tietovarantojen kartoituksen valtiovarainministeriön ohjauksella, evaluoivat niiden sisällöt, ryhtyvät tarvittaviin toimenpiteisiin sekä selvittävät mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet tietojen yhteiskäytön ja uudelleen käytön kannalta. Julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen -työryhmän tuloksia ovat:

- ehdotus perusrekisterien tietojen käsittelyä koskeviksi yleisiksi käyttöehdoiksi
- ehdotus julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalliksi
- ehdotus tietoluovutusten maksuja koskevista periaatteista

Kainuun maakunta -kuntayhtymä

Osoite
PL 400
87070 KAINUU
käyntiosoite
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Puhelin
(08) 6155 41/
vaihe

Faksi
(08) 6155 4260

Sähköposti
kirjaamo@kainuu.fi
etunimi.sukunimi@kainuu.fi

Internet
www.kainuu.fi

Pankkiyhteys
OKO
500001-2227474

Y-tunnus
1905652-2

Työryhmä on selvittänyt virastojen tietoluovutuksista saamat tulot, niiden määräytymisperusteet sekä tulot asiakassektoreittain. Julkisen hallinnon tietohallinnon ohjausta koskevan lain 10 §:ssä mainittujen tietovarantojen osalta valtiovarainministeriö on sisällyttänyt vuosia 2013–2016 koskevien valtiontalouden kehysten valmisteluun työryhmän ehdotuksen siirtymisestä tietojen vakiomuotoisessa luovuttamisessa julkishallinnon sisällä maksuttomuuteen. Tätä varten on tarkoitettu uudelleen kohdentaa määrärahoja tietoja luovuttavien viranomaisten käyttöön.

Raportissa käsitellään tietojen yhteis- ja uudelleenkäyttöön liittyviä hallinnollisia ja taloudellisia kysymyksiä ja vaikutuksia. Työryhmän arvion mukaan julkisuus laki ja valtion maksuperustelaki mahdollistavat tietoluovutuksista perittäviä maksuja koskevien ehdotusten toteuttamisen. Työryhmä ehdottaa, että ministeriöt organisoivat hallinnonalansa tietovarantojen kartoituksen valtiovarainministeriön ohjauksella, evaluoivat niiden sisällöt, ryhtyvät toimenpiteisiin sekä selvittävät mahdolliset lainsäädännön kehittämistarpeet tietojen yhteiskäytön ja uudelleen käytön kannalta. Työryhmä on laatinut ehdotuksen julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimalliksi edistämään niiden tietovarantojen avaamista, joihin ei liity mitään luovutusrajoituksia.

Työryhmän ehdotus kuntien tietovarantojen ja tietopalveluiden tilannetta koskevan selvityksen laatimiseksi on kokonaisuuden hahmottamisen kannalta kannatettava asia. Tässä yhteydessä tulee tarkastella erityisesti myös kuntien resursseja tietojen luovutuksessa.

Näkemykset työryhmän ehdotuksiin:

1. Näkemyksenne tietoluovutuksista perittäviä maksuja koskevista periaatteista, niiden toteuttamisesta ja vaikutuksista
2. Näkemyksenne julkisen hallinnon avoimen datan lisenssimallista ja sen soveltuvuudesta julkisen hallinnon sellaisiin tietoineistoihin, joiden luovuttamiselle ei ole mitään lainsäädäntöön perustuvia rajoituksia.
3. Näkemyksenne perusrekisteritietojen käyttöehdoista ja niiden soveltamisesta perusrekisterien ja julkisen hallinnon viranomaisten muiden tietovarantojen käsittelyyn ja luovuttamiseen.
4. Näkemyksenne ehdotetuista toimenpiteistä ja tehtävistä (työryhmä esittää tehtäviä valtiovarainministeriölle, ministeriöille, virastoille ja kunnille mm. omien tietovarantojen kartoittamisesta, evaluoinnista ja uudelleenkäytöstä). Tähän liittyen toivomme myös julkishallinnon lausunnonantajilta tietoa siitä, onko hallinnonalallanne tai organisaatiossanne jo tehty tietovarantojen kartoitusta esimerkiksi tietoarkkitehtuurityötä, missä vaiheessa se on sekä mitä suunnitelmia teillä on mahdollisesti tietovarantojenne avaamiseksi uudelleen käyttöä varten.

Kainuun maakunta –kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kainuun maakunta katsoo, että julkishallinnon tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen sekä tietojen saannin turvaaminen kohtuullisin kustannuksin eri viranomaisten käyttöön on ehdottoman tärkeää.

Vakiomuotoisten tietojen saatavuuden on eri viranomaisten välillä oltava maksutonta. Tietoa tuottavat viranomaiset on myös velvoitettava tuottamaan riittävät alueelliset tiedot alueiden ja niiden palvelujen suunnittelun, kehityksen arvioinnin sekä seurannan tueksi.

Kannatamme ehdotetun julkishallinnon toimijoiden tietovarantojen ja tietopalvelujen tilannetta kartoittavan selvityksen tekemistä. Kainuun maakunta –kuntayhtymässä tietoarkkitehtuurityö on meneillään.

Kainuun maakunta –kuntayhtymä yhtyy tietovarantojen saatavuuden ja käytön edistäminen -työryhmän ehdotuksiin. Kainuun maakunnalla ei ole huomauttamista esitettyihin maksujen periaatteisiin, avoimen datan lisenssimallin luomiseen, käyttö ehtojen luomiseen tai eri viranomaisille ehdotettuihin tehtäviin.

KAINUUN MAAKUNTA –KUNTAYHTYMÄ

Alpo Jokelainen
maakuntajohtaja

Paula Karppinen
suunnittelija